

Ajataju

Kursuse kirjeldus

Õppejõud: Bruno Mölder *bruno.moelder@ut.ee*

Ainekood: FLFI.00.059 (2 AP)

Ka *Filosoofia põhiprobleemid* (FLFI.00.033), *Autori- või probleemseminar I-III* (FLFI.00.024; FLFI.00.025; FLFI.00.026) ja *Valitud peatükke teadusfilosoofiast* (FLFI.03.023)

Toimumisaeg ja -koht: Lossi 3-307, neljapäeviti 12.15-13.45

Annotatsioon: Kursusel antakse ülevaade erinevatest lähenemistest ajatajule, põhirõhuga kaasaegsetel teooriatel. Hõlmatakse nii fenomenoloogilisi, neurofenomenoloogilisi kui ka neurofilosoofilisi ja analüütilisi käsitusi. Seetõttu sobib kursus erineva tausta või spetsialiseerumisega üliõpilastele. Õppeaine läbinu on omandanud ülevaate peamistest probleemidest ajataju uurimisel. Samuti on eesmärgiks arendada originaaltekstide analüüsi, seisukohtade esitamise ja kaitsmise ning filosoofilise arutlemise oskust.

Materjalid

Toimub üks sissejuhatav loeng ja üheksa seminari. Kursuse eduka läbimise (st eksamile pääsemise/uurimistöö arvestamise) tingimuseks on seminarideks ülesantud kirjanduse lugemine ning vähemalt *seitsmel* seminaril osalemine. Kirjanduse loetelu on esitatud allpool: tekstid on kättesaadavad filosoofia osakonnas, mõned neist lisaks ka õppeinfosüsteemis. Lisakirjandust leiab TÜ raamatukogus asuvast ainepaketist.

Hindamine

Kursusel *Filosoofia põhiprobleemid* (2 AP; FLFI.00.033) osalevad magistrandid

Uurimistöö/essee koostamine kokkulepitud kirjanduse põhjal. Hindamisviisiks on uurimistöö/essee kirjalik ja suuline esitamine (90%) ning teiste tööde kriitiline arutelu (10%).

Uurimistöö hindamiskriteeriumid:

- korrektselt vormistatud töö ca. 2000 sõna
- allikakriitilisus
- oskus kaaluda argumente ühe või teise seisukoha poolt või vastu
- tekstist ilmneb analüüsioskus

Kursustel *Ajataju* (2AP; FLFI.00.059), *Autori- või probleemseminar I-III* (FLFI.00.024; FLFI.00.025; FLFI.00.026) või *Valitud peatükke teadusfilosoofiast* (FLFI.03.023) osalejad

Kirjalik eksam, kus kontrollitakse analüüsioskust ning erinevate ajataju käsituste põhijoonte tundmist. Soovi korral on võimalik kirjaliku eksami asemel esitada uurimistöö (vt ülal).

Teemad

Plaanis võib toimuda muudatusi

1. 18.10 **SISSEJUHATUS AINESSE JA KURSUSESSE**
Lisaks vt: Le Poidevin, Robin (2004). 'The Experience and Perception of Time', In Edward N. Zalta (ed), *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Winter 2004 Edition) <http://plato.stanford.edu/archives/win2004/entries/time-experience/>
2. 25.10 **AJATAJU PROBLEEM**
Kelly, Sean D. (2005). 'The Puzzle of Temporal Experience'. In Andrew Brook and Kathleen Akins (eds), *Cognition and the Brain: The Philosophy and Neuroscience Movement*. Cambridge: Cambridge University Press, 208-238.
3. 01.11 **WILLIAM JAMES AJATAJUST**
James, William (1890/1950). 'The Perception of Time', In W. James, *The Principles of Psychology Vol. 1*. New York, Dover Publication, 605-642.
4. 08.11 **EDMUND HUSSERLI AJATEADVUSE KÄSITUS**
Husserl, Edmund (1905/1991). §§ 8-17. *On the Phenomenology of the Consciousness of Internal Time (1893-1917)*, transl. J.B. Brough. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 25-43.
Lisaks vt: Smith, David Woodruff (2006). *Husserl*. London: Routledge
5. 15.11 **DANIEL DENNETT AJAST TEADVUSES**
Dennett, Daniel C. & Kinsbourne, Marcel (1992). 'Time and the Observer: The Where and When of Consciousness in the Brain. *Behavioral and Brain Sciences*, 15, 183-201.
Lisaks vt: Dennett, D. (1991). *Consciousness Explained*, Ch 5 & 6. Little, Brown & Co.
6. 22.11 **DÜNAAMILISTE SÜSTEEMIDE TEOORIA**
Van Gelder, Tim (1999). 'Wooden Iron: Husserlian Phenomenology Meets Cognitive Science'. In J. Petitot, F. Varela, B. Pachoud, J.M., Roy (eds), *Naturalizing Phenomenology. Issues in Contemporary Phenomenology and Cognitive Science*. Stanford, CA: Stanford University Press; 245-265.
7. 29.11 **NEUROFENOMENOLOOGILISED LÄHENEMISED I**
Varela, Francisco J. (1999). 'Present-Time Consciousness', *Journal of Consciousness Studies*, 6, 2-3, 111-140.
8. 06.12 **NEUROFENOMENOLOOGILISED LÄHENEMISED II**
Thompson, Evan (2007). 'Temporality and the Living Present'. In E.Thompson, *Mind in Life: Biology, Phenomenology, and the Sciences of Mind*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 312-359.
9. 13.12 **NEUROFENOMENOLOOGILISTE LÄHENEMISTE KRIITIKA**
Grush, Rick (2006). 'How to, and How *not* to, bridge Computational Cognitive Neuroscience and Husserlian Phenomenology of Time Consciousness', *Synthese*, 153, 417-450.
Lisaks vt: Lloyd, D. (2002). 'Functional MRI and the Study of Human Consciousness'. *Journal of Cognitive Neuroscience*, 14, 818-831.
10. 20.12 **GRUSH TEMPORAALSETEST REPRESENTATSIOONIDEST**
Grush, Rick (2005). 'Brain Time and Phenomenological Time'. In Andrew Brook and Kathleen Akins (eds), *Cognition and the Brain: The Philosophy and Neuroscience Movement*. Cambridge: Cambridge University Press, 208-238.
11. 11.01 **MAGISTRANDID ESITLEVAD UURIMISTÖID**